
INSPIRATIONSMATERIALE OM FRISKOLENS 10 ÅRS KRISE

ER DET MON EN REGEL, AT FRISKOLEN ER I KRISE VED 10 ÅRS JUBILÆET?

Både bestyrelsesformand og skoleleder kan have endda rigtig svært ved, at finde en grimasse der kan passe, når talen til jubilæumsfesten skal holdes. Man vil gerne tale om alt det gode der sker på skolen, alle landvindingerne, resultaterne og det gode samarbejde. Måske har man endda skrevet ny hyldestsang og et jubilæumsskrift. Samtidig ved alle, at det ikke er helt så enkelt. Der er noget, der knaser.

Initiativgruppens særlige sammenholdskraft

At oprette en ny friskole kræver en kolossal arbejdsindsats fra både initiativgruppe, bestyrelse, det nyansatte personale og alle de forældre der bakker op om alt det nye. Alle er med på at asfaltere, mens man kører og på, at der vil være gevaldige bump på vejen.

I Friskolernes Hus ser vi et mønster i rådgivningen, som gør, at det måske er værd at læse med her.

Konsulenterne i Friskolernes Hus kan hjælpe jer med rådgivning og sparring i friskolens forskellige livsfaser.

Der er mange arbejdsdage, lange møder og mange familier opbygger deres netværk omkring skolen. Det passer jo meget godt i takt med at børnene vokser op og samhørigheden med andre familier er i samme situation.

Man får et stærkt fællesskab og holder måske også fast i engagementet fordi skole og privat netværk flyder sammen. Det kan være en meget stærk gruppe med stor arbejdskapacitet og stor viden om skolen i alle detaljer.

Mange skoler er helt afhængige af netværket og vil ikke kunne eksistere uden de forældre, der dagligt, ugentligt og månedligt udfører både praktiske og administrative opgaver, foruden sørger for at skolen samles til fester, debatter og andre traditioner, der opbygges i de første år.

Pionertidens udfordringer ændrer karakter

I pionertiden er der så mange opgaver, at nogle eller mange skoler forsømmer opgaven med at rekruttere nye medlemmer til de centrale opgaver i bestyrelse og arbejdsudvalg.

På et tidspunkt er kræfterne i initiativgruppen og på pionerholdet sluppet op, børnene nærmer sig udskoling eller er allerede ved at være færdige med deres skoletid på friskolen. Man risikerer at store dele af initiativgruppen stopper indenfor kort tid, og der kan opstå et tomrum.

Samtidig går skolen fra at være et pionerprojekt til det, vi kan kalde en skole i stabil drift. Nu står skolen der. I har måske overkommet en række byggeprojekter. Der er et fornuftigt elevtal og de rigtige medarbejdere. I er klar til at overgå til stabil drift, hvor pædagogisk udvikling og indholdet kræver en masse opmærksomhed.

Forældrene har skabt rammen og sat kursen med værdigrundlag og vedtægter. Værdigrundlaget er

udgangspunktet for hverdagen og pædagogikken og det vil i højere grad være skoleledelsen og medarbejderne, der er arbejder målrettet med det.

Nye forældregenerationer påvirker friskolefællesskabet

I den næste fase, som ofte indtræffer omkring skolens 10 års-jubilæum, er de vilde år med etablering overstået, og tiden kalder på noget andet.

Nye forældre, der ikke kender til det store arbejde der ligger forud, kan have svært ved at forstå pionerforældrenes logik. Medarbejderne er måske ikke længere indstillet på at have samme grad af ansvar for driften, men vil hellere udvikle pædagogik og didaktik, og skoleledelsen må følge med den forandrede virkelighed.

Den etablerede pionerkultur og den nye driftkultur skal mødes og lande en fælles kultur, hvor der er plads til alle i friskolefællesskabet. Bestyrelse, forældregruppe, skoleledelse og medarbejdere står derfor i en ny situation, og meget gå galt, og det kan blive rigtig svært.

Bliv klogere på den skole, I har i dag

Hvordan kan I gribe det an, så I kan se frem til 10 årsjubilæumstalen med ro i maven?

Ideelt set vil bestyrelse og skoleledelse lave en fælles analyse af skolens situation, som afsæt for den næste tid. Man kunne gribe det an på mange forskellige måder. Punkterne i det følgende er blot til inspiration.

Første skridt er at få øje på, hvad der sker. En skole er en hyperkompleks organisation med mange interesser på spil. Fx er nogle forældre en del af den overordnede ledelse i bestyrelsen samtidig med at de er forældre på skolen, bor i lokalområdet mv. Skoleleder tilstræber at tilgodese både bestyrelsens overordnede retning, medarbejdernes pædagogiske råderum og forældrenes mangeartede ønsker. Alle positioner er komplekse, og skal det lykkes, kræver det kendskab til og loyalitet overfor interessenternes roller.

Se inspirationspunkter til overvejelser på næste side.

INSPIRATION TIL OVERVEJELSER:

- Genbesøg skolens værdigrundlag. Har vi stadig de samme værdier? Skal værdigrundlaget justeres?
- Er det i det hele taget et paradoks, at skolen er nået så langt. Der har været massevis af forhindringer på vejen mod den friskole, der er i dag. Få øje på paradokserne og gør dem tydelige.
- Hvad har præget arbejdet indtil nu? Det pædagogiske fundament, lovgivning, samarbejdet med kommunen, elevtal, økonomi, rekruttering af skoleleder, rekruttering af personale, udskiftning, uskrevne regler eller noget helt andet. Find frem til de elementer, der har præget jeres arbejde.
- Spørg nye forældre, hvad de finder er det gode ved friskolen. Er der noget, de ikke forstår?
- Kan de genkende de værdier, der er beskrevet i deres børns hverdag?
- Hvordan aktiveres denne 'anden bølge af forældre'? Har der overhovedet været plads til dem?
- Vil de bidrage på en anden måde? Skal 'de gamle' trække sig lidt eller gøre noget andet?
- Skoleleder: Har skolen stadig den samme skoleleder, der var med til at starte skolen op? Hvordan trives hun/han i den 'nye rolle' som skoleleder? Skal der ændres på arbejdsbeskrivelsen?
- Analyser skolens situation. En SWOT-analyse kan være et enkelt redskab, der kan hjælpe med at finde styrker og svagheder, muligheder og trusler. Men der findes mange andre værktøjer, der kan hjælpe processen frem.
- Udvælg et fokusområde. Man kan ikke arbejde med det hele på en gang, men alene det at være i gang og have en samtale om paradokserne, vil gøre en forskel.

Få sparring til processen

I FRISKOLERNE står vi klar til at hjælpe jer uanset hvor I er i processen. Kontakt os gerne tidligt i forløbet, hvis I når at opdage det. Vi kan sparre med jer om jeres planer og mulige næste skridt.

Mød konsulenterne fra Friskolernes Hus på www.friskolerne.dk.

Hold dig opdateret

Få nyt fra FRISKOLENE med nyhedsbrevet 'Skolenyt'. Tilmeld dig på www.friskolerne.dk

Kurser for alle skolens ansatte

FRISKOLERNEs medlemskurser retter sig også mod bestyrelse og skoleledelse. Se aktuelle kurser på www.friskolerne.dk

